

КАРЛ МАЙ

МАГРЕБ ЕЛ АКСА

Превод от немски: Любомир Спасов, 1998

chitanka.info

Магреб ел акса, Крайния запад, гласи арабското име на Мароко, чийто султан бе получил неотдавна отрова от една жадна за мъст туниска одалиска. Владетелят не умря и последните новини дори обявиха състоянието му за доста задоволително. Но въпреки това чакали и хиени дебнеха пред стъпалата на трона му наследството, за което при всички случаи щеше да се пролее кръв, а от другата страна на морето хералдическите животни на средиземноморските държави се бяха снишили в готовност за скок, за да „запазят своите лежащи в подножието на Атлас интереси“, както гласеше дипломатическият израз.

Вече се чуваше да квалифицират Мароко като африканската България и отвред се бяха отправили напрегнати погледи към тази страна, която отдавна вече не е, наистина, за нас една заключена със седем печата книга, но все пак предлагаше толкова своеобразие и оригиналност, че на човек му се искаше — особено в очакване на предстоящите там събития — да се запознае с нещо истински „магребско“, та дори само на рисунка.

Една отлична възможност за това предлагат графиките на художника на английската мисия, която през април на текущата година тръгна от Танжер за столицата на страната.

Там виждаме най-напред вярно предадената картина на марокански музиканти, които трябва да възславят посрещането на мисията при губернатора на Дукала. Движейки се с танцови движения напред-назад, те надуват пищялките си, докато тъмнокожият диригент лумка табл, един приличащ на там-там инструмент. За някаква хармония, разбира се, тук изобщо не може да става дума, тъй като Негово превъзходителство „генерал Бас“ никога не се е мяркал в Дукала.

Когато бедуинът реши да посреща гости, той го върши най-вече с „лаб ел барут“, барутна игра. И колкото по-знатни и повече са тези гости, толкова по-голямо е количеството на изгърмения барут. Посрещачите препускат в бесен кариер срещу идващите, докато стигнат в такава непосредствена близост, сякаш в следващия миг ще прегаят гостите. Тогава рязко обръщат конете и се понасят обратно. Това се повтаря, докато стигнат дуара (село от шатри) или чара (село от къщи). Същевременно стрелят и крещят с все глас. Създава се впечатление, сякаш всички са обладани от Шейтана или злите джинове

на пустинята. И ако гостите искат да проявят учтивост, трябва да се включат в гюрултията и да опитат дори да надминат другите. Така възниква сцена, която не подлежи на никакво описание.

Жените и дъщерите стоят при входа на редиците шатри или колиби и викат към приближаващите своето „Мархаба“ (Добре дошли). Една или друга може да се увлече от въодушевлението и да извика пълния поздрав: „Ахла ва сахла ва мархаба!“ (Пожелавам ти голямо семейство, лек живот и благополучие!)

Върху опаката страна на тази лъскава монета могат да се видят просящите, от които истинският, горд син на пустинята би се срамувал. Той отделя от своя имот за бедните си съплеменници достатъчно, за да не им се налага да просят. Но уседналият мавър е с по-кораво сърце. Заговори ли го някой просяк с „Дахел Аллах“ (В името на Аллах), той му казва „Аллах юселлимак!“ (Аллах да те пази!) и отминава със стисната ръка. Но нека ние пожелаем на застаналите тук при изхода на бивака просяци по-радушни дарители, които ще постъпят според думите на пророка: „А’мелхер ва ирмих фил бахр!“ (Стори добро и го хвърли в морето!)

Когато гостите са изтупали от себе си пътния прах и са се отморили, опитали са пилафа, кускусото и неизменния, плуващ в мазнина овен, направили са или са получили посещение и са огледали стадата, шейх ел урди, господарят на бивака, ги кани да се уверят в превъзходните качества на неговия шахин.

Добре дресираният сокол е гордост за своя притежател. Той е обучен дори за лов на газели, като каца на главата ѝ и ѝ изкълвава очите. Един шахин трябва да бъде дързък и винаги готов за бой; не бива да се бои дори от ел бюдж, могъщия брадат лешояд. Когато ловува със сокола, бедуинът винаги язди най-добрия си кон, може би дори някой раджи пак (чиста кръв), който води произхода си от любимата кобила на Мохамед. Той познава всяко движение на господаря си и го следи внимателно. Когато бъде снета качулката на сокола, той вече е готов да отлети всеки момент. И едва господарят е протегнал ръка да подхвърли птицата, тя се стрелва без команда към дивеча, когото е наблюдавала също така зорко като него.

Докато заможният обитател на равнината се отдава на лов със соколи, бедният, но дързък жител на Атласките планини обича един друг вид спорт, който действително не се хармонира добре с нашата

осма заповед. Думата „харамия“ (разбойник) минава при него за една много почитена квалификация. При това той е необикновено учтив и на никого не изпразва джобовите, без да изрече при всеки предмет, който му взема, едно любезно „Бидестурак“ или „’ан иснак“ (С твое позволение).

Съвсем други са нещата при мароканския трибус, когато посреща по военному знатни гости. Той не минава, наистина, без велелепие, но ако някой немски кавалерийски вахмистър присъстваше, не би спрял да поклаща глава. Вярно, самият шейх изкомандва „Хаз дур!“ (Пушки на рамо!) или „Ясалам дур!“ (За почит!), ама как се изпълнява тази заповед! От това може да побегне подплашен и най-старият гальотаджийски кон, който е прекарал двацет години на фронта. Но независимо от всичко видът на един такъв отряд ни най-малко не е смехотворен. Всеки ездач е един отделен характер, един достолепен, самоосъзнат представител на своето племе. Чуждите думи „униформа“ и „равнение“ биха се натъкнали при него на най-гневна съпротива. Той е роден воин и счита за оскърбително някой тепърва да го обучава на това. Той е спал като малко момче между конски копита и е прекарал половината от живота си на седлото. Думите „раджал“ (мъж) и „хейал“ (ездач) за него са равнозначни. Горко на онзи, който му каже, че седи лошо на седлото или не умее правилно да държи дългата си кремъклийка!

Че е ездач, и то отличен, той го показва всеки ден и час, независимо дали неговият кон бяга пред сеещия смърт самум и буквално поглъща безмерната шир на пустинята или степта, или изнемогва от палеца жажда, крета бавно, крачка по крачка, и се спъва в собствените си копита. Когато локвите са пресъхнали и езикът прегаря устата като разкалена мед, когато очите са кървясали и горят като огън и безсилното тяло боли, а целта е още толкова далеч, тогава се проявяват достойнствата на мъжа.

Погледът му напразно търси помощ по прихлупения хоризонт. Вода, само вода може да доведе спасението, а той много добре знае, че колкото и далеч да го завлече днес конят му, няма да намери и една единствена капчица. Или се заблуждаваше? Там отсреща, вляво, нещо проблясва и дипли вълни като голяма водна площ. Това е езеро! Конят на язdecия начело водач разтваря душещо ноздри и радостно процвилва. Също срещналият ги бен амир, който е тръгнал към

столицата да проси, сочи с ръка насреща и радушно се хили с негърското си лице, ала водачът поглежда бегло и казва печално: „Това е Халаф ел хава, Лъжата на въздуха, това е Мах еш Шейтан, Водата на Шейтана. Който следва тази примамка, ще язди в заблуда и е изгубен!“

Преодолял ли е пътникът подобни опасности, тогава двойно повече го ободрява гледката на светлеещите в бяло къщи, зеленеещите се градини и накацалите около тях шатри. Сърцето му е изпълнено с благодарност и всичко недобро, нечисто сякаш се е отдръпнало от него. Толкова по-голямо е и състраданието му към забулените фигури, които седят самотно настрани от пътя, защото под страх от смъртно наказание им е забранено да влизат в съприкосновение със здрав човек. Това са прокажени, на които ужасна съдба е отредила тялото им да умира и се отделя на части. „Ана джо, ана ачан!“ (Гладен съм, жаден съм!) — викат те с умоляващ тон.

Когато милозливият приближи, те се надигат, оставят на земята купата си, в която трябва да пусне своята милостиня, и се отдалечават, за да се върнат едва когато той си е тръгнал. Благодарността им го следва с благославящи викове.

Също членовете на британската мисия минаха край такива окаяници, чийто вид пробужда библейски спомени. Като последна почивка преди града спряха после край един поток при палмова горичка, чиято вода ободри и освежи уморените животни.

Това беше през април. Те можеха кротко и мирно да се разхождат под палмите, а кремъклийките в барутната игра бяха халосно заредени. Сега там се стягат за унищожителна битка. Тази великолепна земя вече е попила много кръв. Тя стои под знака на полумесеца. Нека я предадем „фи аман Аллах“, под закрилата на Аллах!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.